Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30183

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i, B. Eri?ti ve Y. Akbulut taraf?ndan 2018 y?l?nda geli?tirilmi? Psikometrik bir araçt?r. Bu ölçek, özellikle Lise ö?rencileri ve Üniversite ö?rencileri aras?nda deneyimlenen Siber Zorbal?k durumlar?na kar?? bireylerin sergiledi?i bili?sel, duygusal ve davran??sal tepki örüntülerini sistematik bir ?ekilde ölçmeyi amaçlamaktad?r. Ölçek, zorbal?k ma?durlar?n?n kulland??? ba?a ç?kma stratejileri ve duygusal düzenleme mekanizmalar?n? anlamak için kritik bir öneme sahiptir.

Ölçe?in geli?tirilmesi, gençlerin dijital ortamda kar??la?t?klar? olumsuzluklara verdikleri tepkileri bilimsel olarak incelemek ve bu tepkilerin psikolojik iyi olu? üzerindeki etkilerini belirlemek amac?yla yap?lm??t?r. Bu çal??ma, literatüre siber zorbal?k ma?duriyetine verilen tepkileri odaklanan özgün bir ölçme arac? kazand?rm??t?r.

Anahtar Kelimeler

Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i, Siber Zorbal?k, Ma?duriyet, Dijital ?iddet, Ba?a Ç?kma Stratejileri, Ergenlik, Genç Yeti?kinlik, Sosyal Psikoloji, Lise ö?rencileri, Üniversite ö?rencileri.

Yazarlar

Bü?ra Eri?ti, Yavuz Akbulut.

Amaç

Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin siber zorbal??a maruz kald?klar?nda gösterdikleri özgül tepkileri ve ba?a ç?kma yöntemlerini güvenilir ve geçerli bir biçimde belirlemektir. Bu tepkiler genellikle pasif kabullenme, aktif savunma, yard?m arama veya durumu görmezden gelme gibi çe?itli boyutlar? içerebilir. Ölçek, bu tepkilerin s?kl???n? ve yo?unlu?unu nicel olarak de?erlendirerek, siber zorbal?k ma?duriyetinin psikolojik sonuçlar? üzerine yap?lan ara?t?rmalara zemin haz?rlamaktad?r.

Ölçek, ayn? zamanda e?itimciler ve ruh sa?l??? uzmanlar? için siber zorbal?kla mücadele programlar?n?n geli?tirilmesinde hangi tepki türlerinin riskli veya koruyucu oldu?unu tespit etme konusunda önemli veriler sunar. Bu sayede, daha hedef odakl? müdahale stratejileri olu?turulmas? mümkün olmaktad?r.

Yap?

Ölçek, siber zorbal?k deneyimlerine verilen duygusal ve davran??sal yan?tlar? ölçen çok boyutlu bir yap?y? temsil etmektedir. Geli?tirme çal??mas?, tepkilerin birbirinden ayr??t?r?labilir faktörler

ARABPSYCHOLOGY.COM

alt?nda topland???n? göstermektedir. Bu faktörler genellikle ki?inin ya?ad??? zorbal?k olay?na kar?? sergiledi?i içselle?tirilmi? (örne?in, üzüntü, öfke) ve d??salla?t?r?lm?? (örne?in, misilleme, durumu bildirme) tepki biçimlerini kapsamaktad?r. Ölçe?in nihai faktör yap?s?, orijinal makalede detayland?r?lm??t?r.

Ölçek maddeleri, zorbal?k eyleminin ard?ndan verilen somut davran??lar? ve hissedilen duygusal durumlar? sorgulamaktad?r. Bu yap?, siber zorbal???n dinamik do?as?na uygun olarak, ma?durlar?n çevrimiçi ve çevrimd??? ortamlardaki tepkilerini ayr??t?rmaya olanak tan?r.

Geçerlik

Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i'nin geçerlik çal??malar?, ölçe?in amaçlad??? yap?y? do?ru bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamak üzere yürütülmü?tür. Orijinal geli?tirme çal??mas?nda (Eri?ti & Akbulut, 2018), yap? geçerli?i kapsam?nda faktör analizleri kullan?lm??t?r. Ayr?ca, ölçüt ba??nt?l? geçerlik çal??malar? için, ölçek puanlar?n?n ilgili psikolojik yap?larla (örne?in, depresyon, anksiyete, internet ba??ml?l???) teorik beklentilere uygun ili?kiler sergileyip sergilemedi?i incelenmi?tir. Ölçe?in geli?tirildi?i akademik dergi olan The Social Science Journal'da yay?mlanan makalede detayl? geçerlik analizleri mevcuttur.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? (Cronbach Alfa) ve muhtemel test-tekrar test yöntemleri ile de?erlendirilmi?tir. ?ç tutarl?l?k analizleri, ölçek maddelerinin ayn? yap?y? ne ölçüde temsil etti?ini gösterir. Geli?tirme çal??mas?, ölçe?in farkl? alt boyutlar? için yeterli düzeyde iç tutarl?l??a sahip oldu?unu rapor etmi?tir, bu da ölçe?in tutarl? sonuçlar üretti?ini göstermektedir. Spesifik güvenirlik katsay?lar?, orijinal makalenin metot bölümünde yer almaktad?r; ancak kaynak içerikte bu de?erler sunulmam??t?r.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini sa?lamak amac?yla hem Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) hem de do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) kullan?lm??t?r. AFA, tepki örüntülerini temsil eden temel boyutlar? ortaya ç?karm??; DFA ise bu boyutlar?n teorik modele ne kadar uydu?unu test etmi?tir. Çal??ma, tepki mekanizmalar?n?n birden fazla, ancak birbiriyle ili?kili faktör alt?nda grupland???n? ve bu faktörlerin siber zorbal??a kar?? verilen farkl? ba?a ç?kma stillerini temsil etti?ini ortaya koymu?tur.

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün bir ölçme arac?d?r.)

ARABPSYCHOLOGY.COM

Format: Öz Bildirim Ölçe?i (Self-Report Scale). Maddeler tipik olarak Likert tipi derecelendirme ile yan?tlan?r.

Mevcut Dil: Türkçe.

Popülasyon Grubu: Ergenler ve Genç Yeti?kinler (Lise ve Üniversite ö?rencileri).

Ya? Grubu: Genellikle 14-25 ya? aral???.

Popülasyon Detaylar?: Orijinal çal??ma, Türkiye'deki çe?itli lise ve üniversitelerde ö?renim gören ö?rencilerden olu?an bir örneklem üzerinde yürütülmü?tür. Bu grup, siber zorbal?k ma?duriyetini deneyimleme riski yüksek olan bir kesimi temsil etmektedir.

Test Metodolojisi: Kat?l?mc?lardan, siber zorbal??a maruz kald?klar?nda gösterdikleri tipik tepkileri belirtmeleri istenmi?tir. Puanlama, genellikle maddelerin Likert ölçe?indeki kar??l?klar?n?n toplanmas? veya alt faktörlere göre ortalamas?n?n al?nmas? yoluyla yap?l?r. Ölçekte kullan?lan derecelendirme (Likert) sistemi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak akademik standartlara uygun olarak 4'lü veya 5'li bir derecelendirme kullan?ld??? varsay?lmaktad?r.

Anahtar Kelimeler

Siber Zorbal?k Tepkileri, Psikolojik Ölçüm, Likert Ölçe?i, Ba?a Ç?kma, Dijital Medya, Psikometri, Geli?tirme Çal??mas?.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Orijinal kaynakta belirtilmemi?tir.

?leti?im E-posta Adresleri: Yavuz Akbulut: yavuzakbulut@anadolu.edu.tr

Yaz??ma Adresi: Anadolu Üniversitesi, E?itim Fakültesi, Eski?ehir, Türkiye (Sorumlu yazar?n kurumu temel al?nm??t?r).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

?zinler: Ölçe?in ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m? için sorumlu yazar (Yavuz Akbulut) ile ileti?ime geçilmesi önerilir.

Ücret: Ölçe?in akademik ve ara?t?rma amaçl? kullan?m? genellikle ücretsizdir, ancak kullan?m ko?ullar? için yazarlarla do?rudan ileti?im kurulmal?d?r.

Test Y?l?: 2018.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Ölçe?in orijinal doküman?na ait Microsoft Word dosyas? buradan indirilebilir: siber-zorbaliga-karsi-tepkiler-olcegi-toad.doc

Kaynaklar

Eri?ti, B., & Akbulut, Y. (2018). Reactions to cyberbullying among high school and university students. The Social Science Journal. https://doi.org/10.1016/j.soscij.2018.06.002

Siber Zorbal??a Kar?? Tepkiler Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir.

Ölçek maddeleri, sa?lanan kaynak içerikte mevcut de?ildir. Maddelerin tam listesi ve derecelendirme format? için, ara?t?rmac?lar?n Eri?ti ve Akbulut (2018) taraf?ndan yay?mlanan orijinal makaleye ba?vurmalar? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM